

ON AÇIKLAMA

"Çin Halk Cumhuriyeti'nin Dış Siyaseti Hakkında Bazı Açıklamalar" başlıklı yazı muhtemelen 1971 yılı sonlarında kaleme alınmıştır. ÇHC'nin dış politika ile ilgili meselelere bakış açısını ve metodunu, buna bağlı olarak genel olarak politik meselelerin özel olarak da uluslararası politika ile ilgili meselelerin ele alınış tarzını, bu meselelere bakış açısını ve metodunu kavramamıza yarayan bilgileri içermesi, uluslararası durumdaki bir dizi değişikliğe rağmen, bu yazı önemli ve aktüel kılmaktadır. Yazının kaleme alındığı tarihten bu yana Sovyet Sosyal Emperyalizmi'nin hızla gelişmesi ve ABD Emperyalizmi ile birlikte dünya halklarının baş düşmanı iki süper güçten biri durumuna gelmesi bu değişikliklerin en önemlisi ve tayin edici olanıdır. Bu yüzden yazıda yer alan bazı aktüel tesbit ve değerlendirmelerin önemlerini ya da geçerliliklerini yitirdikleri dikkate alınmalıdır. Yukarıda belirttiğimiz gibi, meselelere yaklaşım ve çözümlemede nasıl bir bakış açısına ve metoduna sahip olmamız gerektiğini kavramamız bu yazının yayınlanış anacına uygun düşecektir. Son olarak, yazının kaynağı hakkında açık bilgiyi edinemediğimizi ve "milliyetçi" kelimesini 'yurtsever' olarak değiştirdiğimizi de belirtelim.

ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NİN DİŞ SİYASETİ HAKKINDA BAZI AÇIKLAMALAR

Son zamanlarda devrimcilerin karşısına bir çok sorular çıkmıştır: Devrimci ve proleter bir hükümet olan Çin Halk Cumhuriyeti neden gerici ülkelerle diplomatik ilişkiler kurmaktadır? Çin Halk Cumhuriyeti neden Haile Selasi, Nikson ve benzeri kişilerle temas etmektedir? Neden gerici liderlerin kendilerini milli ve bağımsız liderler gibi göstermelerine inkan veren bu tip ilişkiler kurmaktadır ve...

İnsan kendisi için karışıklık yaratan herhangi bir hususu bir problem olarak ele almalı, araştırma ve tetkik etme metodu ile, bunun üzerinde düşünerek ve muhakeme yürüterek bu hususu çözmeye çalışmalıdır. Her insanın bu problemler üzerinde bağımsız olarak düşünme hakkı vardır ve bağımsız olarak düşünmelidir; körükörüne şu veya bu bakış açısını kabul edip arkasından gitmemelidir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin dış siyasetine ilişkin olarak ortaya çıkan bu karışıklık ancak yukarıda belirtilen metod ile çözümlenebilir. Problemler tahlil edilmeli, açılmalı ve ondan sonra da çözümlenmelidir. Bu kısa yazının, bahsi geçen problemi kavrama ve çözmeye faydalı olacağını ümit ediyoruz.

Emperyalizmin, ve onun başında olan ABD emperyalizminin gayesi nedir? Onun gayesi devrimci hareketleri ve kendilerine karşı olan her şeyi kuvveti yokederek ve sosyal emperyalizm olarak bütün dünyaya hakim olmaktır. İkinci Dünya Savaşından sonra sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde devrimci hareketler ve bağımsızlık hareketleri gelişti ve hatta bazı yeni sosyalist ülkeler kuruldu. Bu yüzden emperyalistler, sosyalist ülkeleri çevreleyip yıkabilmek için bu tip hareketlerin bulunduğu ülkelerde hareketleri yok etmek ve bu ülkeleri sağlam birer üs haline getirmeye teşebbüs etmek zorunda kaldılar. Kendi varlıklarını devam ettirebilmek için böyle hareket etmek zorunda kaldılar. İşte bu sebepten dolayı, bugünkü baş çelişki, emperyalizm ve sosyal emperyalizm ile Asya, Afrika ve Latin Amerikalı halkları arasındaki çelişkidir. İkinci Dünya Savaşından sonraki tecrübeler göstermiştir ki, ABD emperyalizmi bütün diğer emperyalistlerin başında Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarına karşı devamlı bir savaş ve saldırı içerisindedir ve bu halklar da Amerikan emperyalizmine karşı savaşmaktadır. Bu durumda, ABD emperyalizmine karşı alınacak doğru milletlerarası stratejiye göre değişik mücadele çözümlerindeki ve değişik milletlerarası çelişkilerdeki birleştirilebilecek bütün kuvvetleri birleştirmeli, en geniş birleşik cepheyi meydana getirmeli ve böylece düşman tecrit edilebileceği kadar tecrit edilmelidir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin dış siyaseti ve dış siyasetin bir parçası olan barış içinde beraber yaşama ilkesi, bahsi geçen stratejinin uygulanması ile tananıyla uşunmaktadır.

Milletlerarası bir birleşik cephenin kurulması hangi prensiplere dayanır? Bu öncelikle, sosyalist ülkeler ve milletlerarası komünist hareketinin köklü birliğine; kapitalist ülkelerdeki devrimci mücadelelerin ve Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının bağımsızlık mücadelelerinin sonuna kadar desteklenmesine dayanır. Çin Halk Cumhuriyeti, bu kuvvetlerin büyümesine ve birleşmesine kesinlikle yardım etmektedir; ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin müzaffer proletaryasının esas gayesi de milletlerarası komünist ve devrimci kuvvetlerin gelişmesidir. **İkinci olarak**, millî burjuvazinin kurduğu geçici milliyetçi hükümetlere sahip olan geri kalmış ülkeler de desteklenmeli ve Uluslararası Anti-Emperyalist Birleşik Cephe'nin tarafına çekilmelidirler (Örneğin Sudan, Libya vb.). **Üçüncü olarak**, normal kapitalist ülkeler ile emperyalist ülkeler arasındaki ve "tarafsız" hükümetler ile emperyalistlerin uşağı olan hükümetler arasındaki farklar kavranmalıdır ki baş düşman mümkün olduğu kadar fazla tecrit edilsin ve muhtemel müttefiklerinden ayrılsın. **Dördüncü olarak**, çeşitli emperyalist ülkeler arasındaki farkları ve emperyalistler tarafından işbaşına getirilen çeşitli hükümetler arasındaki farkları kavramalı ve Amerikan Emperyalizmiyle derin çelişkileri olan ve ABD emperyalizminin önderliğini reddeden emperyalist güçleri ikna etmeliyiz. **Besinci olarak**, ABD emperyalizmi tarafından işbaşına getirilen çeşitli hükümetler arasındaki en ufak farkları bile kavramalı ve onların ekonomik ve politik alandaki zayıflıklarını anlayarak bütün bunlardan sonuna kadar faydalanmalıyız.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin dış siyaseti, varolan çeşitli emperyalist güçler arasındaki farklara dayanmakta ve bahsi geçen birleşik cephenin kurulmasına hizmet etmektedir. Bu farkları kavradığımız takdirde, uluslararası birleşik cephe'nin kuruluşundaki gelişmeler için gerekli olan siyasetleri ve taktikleri hiç bir zaman bulamayız. Siyasetlerinizi tayin ederken, arzulara ve kişisel hislere dayanamayız; bunun yerine çeşitli toplumlardaki objektif durum olan sınıfların gruplaşmalarını, bu grupların mensubu oldukları toplumların gelişme seviyelerine ilişkin kendi gelişmelerini; bu gruplar arasındaki ilişkileri ve her grubun içindeki güçleri; değişik toplumlar arasındaki ilişkileri ve bunların bütün dünyanın durumuyla olan ilişkilerini dikkatli bir şekilde araştırmalı ve tetkik etmeliyiz. Dikkatli araştırma ve tetkiklere dayanarak her ayrı durumda doğru proleter siyaset ve taktikleri bulabiliriz. Lenin şöyle der: "Ancak bir toplumdaki eksiksiz olarak bütün sınıfların karşılıklı ilişkilerinin toplamını objektif olarak ele almamız ve dolayısıyla o toplumun objektif gelişme seviyesini ve de o toplumun diğer toplumlarla olan karşılıklı ilişkilerini objektif olarak incelememiz devrimci sınıfın doğru taktiklerini bulmamıza bir temel teşkil edebilir" (Karl Marks, sf. 40-41, Pekin 1970). Bu, barokotin büyüme ve gelişme sürecindeki her ayrı aşamada doğru proleter siyaset ve taktikleri koymanın tek yoludur. Doğru siyasetler ancak çelişkilerin, bu çelişkilerin her ayrı aşamadaki gelişmelerinin ve birbirleriyle olan ilişkilerinin dikkatle incelenmesi sonunda bulunabilir. Doğru siyasetler var olan bütün sınıf güçlerinin arasında var olan farkların araştırmasına ve bilinmesine dayanarak elde edilebilir. Öncelikle, halk ve halka-karşı arasındaki fark kavranmalı ve buna dayanarak değişik güçlere göre değişik siyasetler konulmalıdır. **İkinci olarak**, halka-karşı olan güçlerin, yani düşman saflarının içindeki baş düşman ile ikinci derecedeki düşmanlar arasındaki farklar kavranmalı ve aralarındaki mevcut çelişkiler baş düşmana karşı olan birleşik cephenin en geniş hali alması gayesiyle kullanılmalıdır. **Üçüncü olarak**, baş düşmanın kendi saflarındaki çelişkilerden ve onun iflâh olmaz müttefikleri ve destekçileri içindeki çelişkilerden de faydalanılmalıdır.

Düşman saflarındaki çelişkilerden ve hatta baş düşmanı meydana getiren çeşitli gruplar ve onun destekçileri içindeki çelişkilerden faydalanmak hiç bir zaman için ilkesiz bir hareket değildir. Tersine, biz her zaman düşman güçlerini birbirlerinden daha fazla ayırma yolunda çaba göstermeliyiz. Ne kadar güçlü olursa olsun, düşman safları hiç bir zaman için çelişkisiz ve yük yücut olamaz. Öyle ki, düşman safları içinde emperyalizm ve sosyal emperyalizm arasındaki, çeşitli emperyalistler arasındaki, çeşitli

monopol grupları arasındaki ve emperyalistlerin çeşitli ekonomik ve siyasi kanatları arasındaki çelişkiler uluslararası düzeydeki temel çelişkilerden bazılarıdır.

D eğişik gruplar arasında barış zamanında mevcut olan rekabet ve barış zamanında aralarındaki objektif çelişkilerin gelişmesi sonucu ortaya çıkan savaş zamanındaki çatışmalar düşman safları içindeki objektif çelişkilerin en açık delilleridir. Buna dayanarak proleter siyaseti ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin siyaseti şudur: Bir yandan kararlı bir şekilde prensiplere bağlı kalmak, diğer yandan da bu prensipleri uygulanmaya hizmet edecek olan siyaset ve taktikleri koyarken mümkün olduğu kadar elastiki olmaktır. Başka bir deyişle, esas ilkelere bağlı kalmak ve bu temele dayanarak ilkelerin sonu uygulanmasında benimsenecek olan siyaset ve taktiklerde en yüksek nisbiliği ve elastikiyeti sağlanmaktadır. Zıtların birliği olan diyalektiğin bu kaidesini kavramadan proletaryanın partisi ve sosyalist hükümet hiç bir zaman için düşmanı yenemez.

Şimdi problemi daha fazla açıklığa kavuşturmak ve onun daha ayrıntılı bir tahlilini yapmak için bir çok devrincinin aklına gelen dört soruyu cevaplandıracağız.

1. "Bugün dünyada mevcut olan şartlar altında, baş çelişkinin emperyalizm ve sosyal emperyalizm ile Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları arasında olması, emperyalistlerin daha güçlü bir birlik halinde halklara karşı çıkmalarına yol açar mı?"

Bu soruyu cevaplandırırken, problemin iki yüzüne bakmalıyız. Birincisi, bütün olarak emperyalistlikler halklarla çelişkiler içindedirler ve halkların devrimci hareketlerini yok etmek isterler. Bu onların ortak hareket etmelerine yol açar. Fakat ikincisi, emperyalistler arasındaki çelişkiler vardır. Halkların devrimci mücadelelerini inha etmek onların iş-faydalanacak ve bu ülkelerde en fazla nüfuza ve baskıya kim sahip olacaktır? İşte bu nokta emperyalistler arasında derin bir rekabetin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Mesalâ ABD emperyalizmi ve sosyal emperyalizm ortak olarak Filistin Devrimini, Arap Halklarının ve Orta D öğü'deki diğer halkların kurtuluş hareketlerini yıkmak için çalışıyorlar. Fakat aynı zamanda ABD emperyalizmi ve sosyal emperyalizm arasında Orta Doğu konusunda derin bir çelişki ve rekâbet mevcuttur. Aynı durum Güney Doğu Asya, Balkanlar ve Japon emperyalizmi ortak çıkarları dolayısıyla Güney Kore'yi yağma etmede, Hindi Çini halklarının devrimci mücadelesini yıkmakta, Çin Halk Cumhuriyeti'ni çember içine almata ve hatta İran'ı Basra körfezinde karşı-devrimci bir üs haline getirmekte birleşiyorlar. Fakat aynı zamanda, ABD ve Japonya'nın arasında gitgide şiddetlenip gelişmekte olan bir çelişki de mevcut. II. Dünya Savaşından mağlup çıkan ve daha sonra Amerikan emperyalizmine desteklenen Japon emperyalizmi (hattâ ABD Japonya'nın askerileştirilmesini de teşvik etmiştir) şimdi kendisini yeni bir durumla karşı karşıya bulmaktadır. Bugün için ABD, bir dereceye kadar Japon emperyalistlerinin ekonomik ve maddi desteğine muhtaçtır. ve aynı zamanda Japonya dünya piyasasında ve de diğer ülkelerin ham maddelerini yağma etmede ABD'nin en baş rakiplerinden birisi haline gelmiştir. Aynı durum Avrupa'da da mevcuttur. ABD emperyalizmi ve "Ortak Pazar"a dahil ülkelerin hükümetleri arasında derin bir menfaat çelişkisi vardır. ABD, Batı Avrupa'daki liderlik durumunu devam ettirmek isterken, "Ortak Pazar"a dahil hükümetler de ABD'nin ekonomik etkisini, çıkarlarını ve siyasetini sınırlamak istiyorlar. "Ortak Pazar"a dahil hükümetler arasında bile çelişkiler mevcuttur, bu çelişkiler özellikle "Ortak Pazar" liderliği için mücadele eden Almanya ve Fransa arasındadır. Bir de İngiltere'nin ABD ile olan ve İngiltere'nin "Ortak Pazar" ile olan ilişkilerine bakalım. Bu ilişkilerin incelenmesi bize gösteriyor ki bu ilişkilerde hem çıkar birliği, hem de rekâbet ve çelişki mevcuttur, ancak ~~her~~ tabii ki bu çelişkilerin yoğunluğu herbirinde farklıdır. İngilterede, uluslararası meselelere karşı değişik tutumlara sahip çeşitli kanatlar vardır. Mesalâ İşçi Partisi daha ziyade ABD'ye, Konservatif Parti ise daha ziyade "Ortak Pazar"a dönüktür. Bu çelişkile-

rin özelliklerini, gelişmelerini ve ilişkilerini kavramak için ayrıntılı bir tahlil yapmak gerekir ki bu yazıyı yazmamızdaki gayemiz bu değildir. Bizim buradaki gayemiz emperyalistler arasındaki ortak menfaat olduğu gibi ilişkilerinde mevcut olduğunu göstermek ve bu gerçeğin ışığında her sosyalist ülkeye, bilhassa Çin Halk Cumhuriyeti'ne düşen görevi belirtmektir. Bu görev, ABD emperyalizmini mümkün olduğu kadar fazla tecrit etmek ve emperyalistleri birbirine düşürmek için mevcut her çelişkiye göre ayrı bir siyaset ve taktiği uygulamaktır. Meselâ Çin Halk Cumhuriyeti ile ABD arasındaki ilişkilerin düzelmesinde rol oynayan hususlardan birisi Güney Doğu Asya konusunda ABD ile Japonya arasındaki çelişmelerin giderek keskinleşmesi (ortak hareket etme kabiliyetlerinin zayıflaması) idi ki bu durum başka alanlara da yayılacaktır. Sovyet topraklarının doğu kısmında ABD emperyalizmine bazı imtiyazlar tanıma siyaseti konusunda Lenin şöyle dedi: "Bu hareketle Doğu topraklarımıza en yakın burjuva hükümeti olan Japon emperyalizminin karşısına ABD emperyalizmini koymuş olduk" (Sovyetler'in Sekizinci Kongresi, 1920)

Ayrıca, çeşitli halkların devrimci mücadelelerinin büyüyen gelişmesi sonucu emperyalistler arasındaki çelişkiler keskinleşmiştir. II. Dünya Savaşından bu yana, uluslararası komünist hareket ve ezilen halkların verdiği demokratik ve millî mücadeleler muazzam bir yükseliş göstermiş ve özellikle Asya, Afrika ve Latin Amerika'da, başı ABD emperyalizmine çekile emperyalist güçler sürekli saldırılara maruz kalmışlardır. ABD emperyalizmi II. Dünya Savaşından eskiye nazaran daha zengin ve kuvvetli olarak çıkmıştır. Alman, Japon, İtalyan ve hattâ İngiliz ve Fransız emperyalizmleri ise harpte zayıfladılar. Bu durumda ABD, zayıflamış olan dünya emperyalist sisteminin tek liderlik görevini yüklenmiş ve dünya kapitalist sistemini Amerika tekelleri kapitalinin çıkarlarına hizmette sonuna kadar kullandı. Fakat ABD emperyalizminin özellikle Asya'da sürdürdüğü savaş ve saldırıların devam etmesi ve genişlemesi (ki bu onun tabiatının kaçınılmaz bir gereğidir), maruz kaldığı yenilgiler ve bu saldırı savaşlarının muazzam masrafları ABD'nin bütün ekonomik ve politik gücünü içten zayıflatmıştır. Fakat bunun tersine Japon ve Alman emperyalizmleri güçlenmişleri güçlenmişlerdir. ABD'nin ekonomik ve politik itibarının zayıflaması sonucu, emperyalistler arasındaki çelişkiler yoğunlaşmıştır. Meselâ dünya emperyalist sisteminin liderliğinin ABD'nin elinde olmasına karşı bir isyan olan "Ortak Pazar" ortaya çıkmıştır. Yine meselâ, Vietnam'daki savaşın devam etmesi sonucu ABD emperyalizmi zayıflamış, Japon emperyalizmi ise ABD'nin askeri silahlarını monte ve tamir ederek kapitalini arttırmış ve tek yönlü de olsa ekonomik bakımdan gelişmiştir. Görüldüğü gibi, halkların devrimci mücadeleleri büyümüş, emperyalistler arasındaki çelişkiler ve dünya kapitalist sisteminin eşit olmayan gelişmesi de şiddetlenir. İşte, bu sebepten dolayı, emperyalistlerin yek vücut halinde çeşitli halkların hareketlerine karşı çabalarını önlemek ve onları zayıflatmak maksadıyla mevcut çelişkilerde

faaydalanarak emperyalistler arasında gruplaşmalara yol açmak sosyalist hükümetlerin görevidir. Bu uluslararası düzeydeki sınıf mücadelesinin özünde dayanan ve çeşitli ülke halklarının devrimci mücadelelerine büyük fayda sağlayan Lenin'in barış içinde beraber yaşama siyasetinin büyük katkısı, Emperyalist usaklarının, yani Suudi Arabistan ve Küveyt gibi feodal-komünist hükümetlerin de düşman saflarında yer aldıklarını unutmamalıyız. Çelişkiler uluslararası ve bölgesel düzeylerde incelenmesi bize sadece ayrı emperyalistlerin usakları arasında değil, aynı zamanda bir tek emperyalist ülkenin usakları arasında da mücadele, anlaşma ve rekâbet olduğunu gösterir (meselâ Pakistan ve Hindistan'ın durumu). Uluslararası, kıtasal ve bölgesel düzeylerdeki sınıf mücadelelerinden yararlanmak ve en fazla elastikiyet sahip taktik planlarla düşman saflarındaki bütün bu çelişkileri uluslararası devrimci mücadelenin yararları için kullanmak, Çin Halk Cumhuriyeti'ni proleterya partisinin siyasetidir. Düşman safları içindeki çelişkiler hakkında Başkan Mao şöyle diyor: "Bu sadece büyük köpekler ile küçük köpekler, veya halinden memnun köpekler ile aç olan köpekler arasında geçen bir kavgadır; bu ne büyük, ne de küçük olan bir çatlaktır; bu bir yarı gibi hem acı hem de kaşıntı veren bir çelişkidir. Ancak biz düşman saflarında"

rındaki bütün bu kavgalardan, çatlıklardan ve çelişkilerden faydalanmalı, onları bugünkü baş düşmana karşı kullanmalıyız" (Japon Emperyalizmine Karşı Mücadele Taktikleri Üzerine).

2. "Fakat Çin Halk Cumhuriyeti'nin bu barış içinde beraber yaşamı ve onun uçaklarını da kapsayabilir mi?"

Burada Nikson'un iki ülke arasındaki ilişkileri normale dönüştürmek maksadıyla Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapacağı ziyaret tartışılabilir. Çin kurada, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ABD emperyalizminin uçaklığını yapan hükümetlerle kurduğu diplomatik, ticari ve diğer ilişkiler de tartışılmalıdır.

Kaçınılmaz olarak emperyalistler ve onların uçakları özel ekonomik ve politik sebeplere dolaylı, kitlelerin mücadelelerinin artan baskısından dolayı ve saflarındaki rekabetin keskinleşmesinden dolayı bazı zamanlar zayıf olacaktırlar. Bu durum ABD emperyalizmi için de geçerlidir. Proletarya Partisi'nin bu durumda uygulayacağı siyasi taktik ise düşmanın ve gericilerin subjektif arzuları, her zaman için dünya halklarını sonuna kadar sömürmek ve halkların devrimlerine karşı savaş ve saldırı siyasetini sürdürmektir. Bu, bütün emperyalistlerin ve insanın insan tarafından sömürülmesine dayanan her sistemin tabiatından doğan kaçınılmaz bir sonuçtur. Fakat aynı zamanda, emperyalistler ve gericiler bu arzu ve isteklerini gerçekleştirmeye uğraşırken bir çok zorluklarla karşı karşıya kalırlar. Başka bir deyişle, emperyalistler ve gericiler mutlak olarak devrimleri yok etmek ve halkları sömürmek isterler, ancak bunun pratikteki uygulamasında bazı sınırlamalarla karşı karşıya kalırlar. Bu zıtların birliğidir. Başkan Mao şöyle diyor: "Kendi diktatörlüğünü güçlendirmek ve Komünist Partiyi yok etmek, Çan Kay-şek'in subjektif arzusudur, ancak yolunda sayısız engeller mevcuttur" (Çun King Müzakereleri Üzerine, Ekim 1945). Mesalâ, subjektif açıdan ABD emperyalizmi, Hindî Çini halklarının devrimini mutlak olarak yok etmek için büyük güçlüklerle karşı karşıya kalıyor. ABD emperyalizminin zayıflaması ve çökmesi zıtların birliği kanununa tamamen uymaktadır ve eğer her geçen gün subjektif olarak daha kudurmakta, objektif olarak da daha zayıflamaktadır. Bu nedenle gericiler (bir takım özel şartlar ve değişik derecelerdeki objektif sınırlamalardan dolayı) karşı-devrimci taktiklerini, iki yönlü karşı-devrimci taktiklere dönüştürürler. Düşman taktiklerini değiştirince, proletarya partisi de şartlardan zamanında faydalanmasını bilmeli ve devrimci taktiklerini iki yönlü devrimci taktiklere dönüştürmelidir. Bu mukabil hareket etmek ve cevap vermektir. Başka bir deyişle, düşmanın iki yönlü taktikleri, devrimcilerin ikiye yönlü taktikleriyle çürütülmelidir. Düşmanı yok etmedeki esas mücadele biçimi silahsız mücadeledir (ki düşmanın da esas mücadele aracı karşı-devrimci ideolojik mücadele veya karşı-devrimci propaganda yaptığı silahsız mücadelemizi de daha kazarlı bir şekilde sürdürmülmüştür). Diplomatik hareketlere, devrimci diplomatik hareketlerle mukabele etmeliyiz ki düşman diplomatik alanda da zor durumda kalsın.

Bu yüzden, (Çin'in koyduğu özel şartlar altında) ABD ile ve (esas savaş alanlarındaki hükümetler, mesalâ Güney Vietnam hükümeti, dışındaki) ABD emperyalizminin uçaklığını yapan hükümetlerle Çin'in diplomatik ilişkilerin kurulması hiç bir zaman için mücadelenin bittiği anlamına gelmez, bu mücadele diplomatik ilişkiler, müzakereler ve anlaşmalar mücadelesinin başka şekillerde yürütülen birer parçasıdır. Problemin özü budur. Ancak bir kişi bu problemin özünü kavrayamadıklarından, mesalâ Vietnam savaşına barış görüşmeleri Paris'te başladığı zaman, bunu Vietnam'lı yoldaşların ABD saflarına geçmeleri şeklinde yorumladılar. Halbuki barış görüşmeleri Vietnam halkı ile ABD emperyalizmi arasındaki mücadelenin başka bir alanda, başka

Bu bir şekilde ve baskayollardan tezahürü idi. Bu mücadele şekli, esas mücadele biçimi olan Vietnam halkının silahlı mücadelesinin hizmetindeydi. Çin'in durumu da bunun aynıdır: Çin Halk Cumhuriyeti (Sovyetler Birliğinin aksine), kararlı bir şekilde halkların silahlı mücadelesini desteklerken ve silahlı mücadeleyi en baş mücadele yolu olarak kabul edip bu fi krin propagandasını yaparken, aynı zamanda zaten çökmekte olan ABD diplomasisini de diplomatik alanda yerle bir etmek için çalışmaktadır. Bu da prensiplere sıkıca bağlı kalmakla beraber, taktiklerde mümkün olan en fazla esnekliği uygulamanın somut bir örneğidir.

3. "Sosyalist hükümetlerin ve proletarya partilerinin bazen bir takım problemlerde uzlaşmaya gitmeleri veya bazı tavizler vermeleri doğrudur?"

Bu konuya kavramamız, bilhassa sosyalist hükümetlerce yürütülen diplomatik mücadeleleri, ve bazı özel şartlar altında bir mücadele şeklinin başka bir mücadele şekline dönüşmesi durumunu anlamamız için gereklidir. Uzlaşmanın ve taviz vermenin iki yönü vardır. Başka bir deyişle, bazı şartlar altında uzlaşma yanlıştır, bazı şartlar altında ise doğrudur. Uzlaşma, barışçı müzakereler sonucu bir takım anlaşmalara varmak, taviz ise bu anlaşmaları gerçekleştirmek maksadıyla karşı tarafa bazı menfaatler sağlamaktır. Şurası açıktır ki bazı meseleler üzerinde anlaşmaya veya uzlaşmaya varıldığı zaman, karşı tarafa bazı tavizler vermek gereklidir; aksi takdirde uzlaşma mevzubahis olamaz. Başkan Mao şöyle diyor: "Müzakereler sırasında Guomintang şüphesiz Kurtarılmış Bölgelerin alanlarını geniş çapta daraltmamızı, Kurtuluş Ordusunun kuvvetini azaltmamızı ve para basmaktan vazgeçmemizi isteyecektir. Bize gelince, biz gereken ve halkın esas çıkarlarını zedelemeyen tavizlerde bulunmaya hazırız. Bu tavizleri vermeden, Guomintang'ın iç-harp planlarını yıkamaz, siyasi dizginleri elimize alamaz, dünya kamu oyunu ve ülkemizdeki tarafsızları kazanamaz, partimiz için legal bir statü ve barış ortamını elde edemeyiz. Bu tavizlerin de bir sınırı vardır; burada uygulayacağımız ilke, tavizlerin halkın esas çıkarlarını zedelemeleridir" (Guomintang ile Barış Müzakereleri Üzerine, Ağustos, 1945). Mesela Lenin zamanında genç Sovyet hükümeti ile Alman emperyalizmi arasında yapılan Brest Anlaşması, Sovyetlerin geniş toprak kaybıyla sonuçlandı. Fakat o zaman için en doğru siyaset buydu, zira genç Sovyet hükümetinin güçlerini düzenleyip yeni bir mücadeleye hazırlanmak için bir nefes alma süresine ihtiyacı vardı. Sayet Sovyetler Birliği bu şekilde hareket etmeseydi, topraklarının bir kısmını geri almak için bütün genç Sovyetleri topraklıya atmış olacaktı. Gerekli olan anlaşmalara bazı özel şartlarla varmak maksadıyla verilen tavizler konusunda Lenin şöyle der: "Tavizler daima tehlikelidir; zarar verirler; ve savaşın bir devamıdır. Bu hiç kuşkusuz doğrudur, fakat bu savaş bizim için daha faydalıdır." (Sekizinci Kongre'de Rus Komünist Partisine (B) Sunulan Tavizler Konulu Rapor, 1920). Uzlaşmak ve taviz vermek gereklidir, ancak bunlar özel şartlar altında gerçekleştirilmelidir. Bu özel şartlar da, kendi güçlerimizin, düşmanın güçlerinin, güçlerimiz ve düşmanın güçleri arasındaki ilişkinin, bu iki gücün ayrı ayrı ve beraberce bütün dünyadaki çekişmelerle ve mücadelelerle olan ilişkilerinin dikkatli bir tahlili sonucu tayin edilir. Lenin, uzlaşmaya varmak için (barışçı müzakereler yoluyla anlaşmaya varmak için) bir takım meselelerde taviz vermeyi, başka şekillerle ve başka yollarla savaşın devam etmesi olarak görür.

Vietnam problemi üzerine 1954 yılında yapılan Cenevre Konferansı da barışçı müzakerelerin ve tavizlerin güzel bir örneğidir. Bu kısaca, Vietnam ve Çin Halk Cumhuriyeti ile Fransız, İngiliz ve Amerikan emperyalistleri arasında bir uzlaşmaydı. Fakat bu doğru bir uzlaşmaydı? Evet, bu uzlaşma kesinlikle doğrudur ve ülkedeki, bölgedeki ve dünyadaki durumun dikkatli bir tahliline dayanıyordu. Bu anlaşma Vietnam halkı ve dünya devrim için mükemmel bir diplomatik zafer, emperyalistler ve dünya karşı-devrim için de bir yenilgiydi. Cenevre anlaşmasını sebepsiz yere bir 'felâket' olarak nitelendirmişti, bu anlaşma hakikaten bütün emperyalistler için bir felâket ve Vietnam'da komünizmi güçlendirmek ve yaymak için maddi bir temel teşkil etmiştir. Evet, Cenevre Konferansı'nın sonucu Vietnamlı güç-

lerin Güney'de teşkilatlanmalarına, Kuzey de Sosyalist Devrimi derinleştirmelerine, Güneyi kurtarmak için Kuzeyi sağlam bir üs olarak kullanmalarına ve Vietnam halkının devrimci mücadelesi için dünya kamu oyunun desteğini kazanmalarına yol açmıştır. Bu yüzden, bazı konularda ve bazı şartlar altında uzlaşmak proletarya partisi için tamamiyle doğrudur ve hareket için bir zayıflık değil, bir güç kaynağıdır.

Bugünkü dünya şartları altında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin özel meselesi nedir? Bugün için Çin Halk Cumhuriyeti'nin meselesi çeşitli bölgesel ve uluslararası problemler konusunda ilişkilere girmemek, anlaşmalara katılmamak veya uzlaşmamak değildir (Olgun olmayan komünistler bunun tersine, yani Çin Halk Cumhuriyeti'nin kendisini tecrit etmesi gerektiğine inanırlar). Esasından, Çin'in meselesi uzlaşıp uzlaşmamak değil, mümkün olan en iyi şartlar altında bir takım anlaşmalara ve uzlaşmalara varmaktır. Bu meselenin temeli Çin Halk Cumhuriyeti'nin barışçı siyasetidir. Şartları ise bilhassa II. Dünya Savaşından sonra dünya emperyalizminin zayıflığına dayanır; bu durum taviz almayı (emperyalistlerden) daha kolaylaştırmıştır. Bu şartlar üç temele dayanarak tayin edilir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin büyüyen gücü, halkların devrimci mücadelelerinin büyüyen gücü, düşman saflarında çelişkilerin keskinleşmesi. Uzlaşmalara varmayı eskiye nazaran daha kolay kılan şartlar bunlardır. Başka bir deyişle, Çin Halk Cumhuriyeti büyüyen ekonomik, siyasi ve askeri gücüne uluslararası komünist hareketinin ve halkların devrimci mücadelelerinin büyüüp genişlemesine, emperyalistler arasındaki çelişki ve mücadelelere ve başta ABD emperyalizmi olmak üzere düşman saflarının özlerindeki zayıflığa dayanarak onları muvakkat, gayri-sabit ve geçici de olsa bir takım anlaşmaları zorlanmaktadır. Bu, dünya barışının muhafazasına, savaşın önlenmesine ve değişik emperyalist gruplar arasında anlaşmaları önlemeye hizmet eder. Bu bir yandan devrimci güçlere ve halkların devrimci savaşlarına bir güç sağlarken, diğer yandan dünya proletaryasının kurtarılmış bölgeleri olan Çin Halk Cumhuriyeti ve diğer sosyalist ülkelerin korunmasını ve kuvvetlenmesini de sağlar. Başka Mao diyor ki: "Yeni bir dünyü harbi tehlikesi halen mevcuttur ve bütün ülkelerin halkları hazırlanmalıdırlar. Fakat, bu devirde hakim olan akim devrimdir" (20 Mayıs Açıklaması, 1970). Bugün dünyadaki hakim akımın devrim olması, bütün devrimci halkların, sosyalizmin, demokrasinin ve barışın bütün güçlerinin, gericilerin, emperyalistlerin, faşistlerin ve savaşın karşısında dünya çapında birleşmelerinin sebebidir. Fakat bu, savaş tehlikesinin yok olup gittiği anlamına gelmez! Aksine, "yeni bir dünyü harbi tehlikesi halen mevcuttur". Barışçı siyaset ve diplomatik taktikler yoluyla dünya devrimi yararına savaş tehlikesini azaltmak ve dünyadaki devrimci güçleri mümkün olduğu kadar desteklemeye ve onlara yardım etmeye çalışmak Çin Halk Cumhuriyeti'nin siyasetidir. Dünya emperyalistlerinin ve gericilerinin kabul etmeye zorlandıkları bazı şartlar altında uygulanan bu taviz ve uzlaşma siyaseti, emperyalistlerin ve gericilerin omuzlarına yukarıdan bağlanmış ipler gibidir, aynı zamanda çeşitli ülkelerin devrimci halklarının aşağıdan gelen kuvvetli darbeleriyle vücutları parçalanıp edilecektir. Bu Çin Halk Cumhuriyeti'nin devrimci dış siyasetinin iki yüzüdür. Bu meseleyi anlamayan insanlar uluslararası proleter ve komünist hareketi tarihinde proletaryanın dünya siyasetinin diyalektiğini; sosyalist ülkelerin (bazı özel şartlar altında) uluslararası örgütlere girmelerini (B.M gibi); gerekli ve zamanında yapılan uzlaşmaları; bazı durumlarda verilen ekonomik, siyasi ve diplomatik tavizleri; ve bütün bu hareketlerin dünya devriminin ilerleyip genişlemesiyle ve kurtarılmış alanlar ile Devrimin kalelerinin korunup sabitleştirilmesi ile olan ilişkilerini kavramamışlardır. Uluslararası komünist hareketin ve halkların devrimci mücadelelerini büyüüp gelişmesi diyalektiğinden dolayıdır ki sosyalist ülkeler barış şartlarında ve bütün ülkelerle (uşak hükümetlere karşı devrimci savaşların verilmekte olduğu esas alanlar olan Güney Vietnam, İsrail vb. hariç) olan ilişkilerini normalleştirmede daha kati bir şekilde uğraşmalı ve emperyalist ülkelerle bir savaştan kaçınmalıdırlar. Bütün bu söylediklerimiz şu gerçeğe hizmet eder: "Devrim dünya harplerini önler, veya dünya harpleri Devrim'e yol açar". Lenin diyor ki: "Komünist hareketi şiddetlenip kuvvetlendikçe, Sovyetlerimizi yıkmaya çabaları da artmaktadır. Bu yüzden siyasetimiz emperyalist güçler arasındaki çelişkilere dayanmaktadır ki aralarındaki anlaşmalar önlenir, veyahut da geçici olarak önlenir" (aynı yerden)

şart Bu yüzden görüyoruz ki, Çin proletaryası ve uluslararası burjuvazi ve onun uşakları arasında dünya seviyesinde gerçekleşen tavizler ve uzlaşmalar kaynaklarını bugünkü uluslararası mücadelede bulmakta ve bütün dünya devrimine hizmet etmektedir. Fakat dikkatle alınması ve tekrar üzerinde düşünülmesi gereken şudur ki: bu tavizler ve uzlaşmalar değişik ülke halklarının da aynı şekilde gerici hükümetlerine taviz vermeleri ve onlarla uzlaşmaları gerektiği anlamına gelmez. Çin Halk Cumhuriyeti ve Sovyetler Birliği arasındaki fark işte burada yatar. Başkan Mao diyor ki: "Bu ülkelerdeki halklar kendi değişik şartlarına uygun olarak değişik mücadeleler vermeye devam edeceklerdir." (Bugünkü Uluslararası D urum Hakkında Bazı Tahminler, 1949 Nisan). **Neden?** Zira bu ülkelerin halklarının devrimci güçleri böyle hareket etmezlerse, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ve diğer sosyalist ülkelerin diplomasi, iktisadi ve dünya çapında giriştikleri çabalar hiç sonuç vermez. Zira daha önce de belirttiğimiz gibi, sosyalist ülkelerin dünya çapındaki barışçı hareketleri, değişik ülkelerdeki devrimci savaşların kuvvetlenmesi, büyümesi ve yer zaferlerinin kazanılması için gerekli olan şartların yaratılmasına hizmet eder. Bunlar madolyonun iki yüzü veya devrimci bir taktiğin iki yönüdür ve bunları birbirinden ayırmak ve birini yapıp diğerini yapmamak büyük zararlaraya yol açar. Bir önceki yazıda belirttiğimiz gibi, "D ünya çapındaki mücadelenin ihtiyaçları ve taktikleri bazı anlarda, çeşitli kapitalist ve bağımlı ülkelerin içlerindeki devrimci mücadelelerin ihtiyaçları ve taktikleri ile çelişki halinde ve aynı zamanda onları tamamlar durumda da olabilir. Bu zıtların birliğidir. Uluslararası sınıf mücadelesinin başında bulunan hükümetlerin siyasetlerini incelerken takınacağımız tavır bu olmalıdır". Bu gerçeği idrak edemez ve tamamiyle kavrayamazsak, sapacağımız ve gerek kendi ülkemizdeki sınıf mücadelesine ve milli mücadeleye, gerek uluslararası sınıf mücadelesine zarar vereceğimize açıktır. Fakat bu problemi açık bir şekilde anlayarak, komünizme olan inancımızda yorulmak bilmez ve kuvvetli, daha ümitli ve daha kararlı olur ve bu yüzden devrimde daha fazla hizmet ederiz.

4. Bazı devrimciler arasında ortaya çıkan son soru şudur: "Çin Halk Cumhuriyeti'nin sosyalist hükümetinin ve Çin Komünist Partisi'nin bazı siyaset taktikleri üzerinde veya bazı çelişkilerin tahlilinde yanlışlıklar yapmaları mümkün müdür?"

Bu soru şöyle cevaplandırılmalıdır: Evet, sosyalist bir hükümetin ve bir Komünist Partinin ve hatta Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti'nin ve Komünist Partisi'nin de bazen hata yapması mümkündür. Bu her insan, her parti ve her ~~iki~~ hükümet için her zaman doğrudur. Bu kendi başına bir gerçektir. Fakat esas mesele bu değildir ve bu önemli de değildir. Esas mesele ve önemli olan Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti ve Çin Halk Cumhuriyeti Komünist Partisi proleter bir görüş açısına, doğru çizgiye, doğru ve proleter fikirlere ve kurallara sahiptir. Çu En-Lay yoldaş, ABD'den bazı arkadaşların (Asya Araştırma Komitesi'nin) kendisiyle yaptıkları mülakatda şöyle dedi: "Önemli olan, doğru çizgi üzerinde kuvvetle durmamızdır ve özel tahlillerimizde hata yapmamız mümkündür. Tabii ki proleter bir görüş açımız ve siz bu noktayı açık olarak biliyorsunuz. Fikirlerimizin Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesine uygun olmaları için bütün gücümüzü kullanıyoruz". Bu yüzden şuna iyi bilmeliyiz ki sayet Çin Halk Cumhuriyeti bir yanlışlık yaparsa, bu, burjuvazinin ve gerici iktidarların yaptığı bir yanlış değil, proletaryanın yaptığı bir yanlıştır. Bu noktayı kavramamız çok önemlidir, zira bu meseleyi ne şekilde tahlil edeceğimiz bu noktayı kavrayışımıza bağlıdır. Başkan Mao, devrim hükümetinde (Yenan'da bulunan bürokrasi ile Çan Kay-şek tahakkümündeki (Sian'daki) bölgelerde bulunan bürokrasi arasındaki esas fark hakkında şöyle dedi: "İki ayırım vardır; bunlardan herbirinin çizgisini çekmek gerekir. Birincisi devrim ve karşı-devrim, yani Yenan ve Sian arasındaki ayırımdır ve bazaları bunlar arasında çizgi çekmek gerektiğini anlamıyorlar. Meselâ bürokrasiye karşı mücadele ederken, Yenan'da sanki "hiç birşey doğru değilmiş" gibi konuşuyorlar ve bir karşılaştırma yapıp Yenan'daki ve Sian'daki bürokrasiyi ayıramıyorlar. Bu temelinden yanlıştır... Meselâ bürokrasiye yaklaşımlarımızda, devrim ile karşı-devrim arasındaki ve başarılar ile kusurlar arasındaki iki ayırımı yapıp, bunların her birinin çizgisini çekmeyi unutmamalıyız" (Parti Komiteleri'nin Çalışma Metodları, 1949 Mart). Aynı tabiatlara sahip olan iki şey arasında ayırım

yapıp çizgi çekmeyen insanlar var. Bu insanlar Revizyonist Rusya ve Marksist-Leninist Çin'e, burjuvazi ve proletaryaya, başka bir deyişle karşı-devrime ve devrime aynı gözle bakıyorlar, ve aynı yaklaşım kullanıyorlar. Halbuki, bu iki ayrı fonomen arasında uzlaşmaz bir çelişki vardır ve aynı şekilde, bizim de bu iki karşıt fonomene yaklaşım şekillerimiz arasında da uzlaşmaz bir çelişki olmalıdır. Bu iki fenomene ayrı ayrı bakmayan insan, Trotskist ve gerici bir tutuma varır ve gericilerin dilini kullanır. İşte böylece o insan, proleter ideolojisi ile görüş açısına ve burjuva ideolojisi ile görüş açısına aynı şekilde bakar, ki objektif olarak bu, burjuva ideolojisi ile görüş açısını kabullenmektir. "Orta bir çizgi yoktur". bu yüzden bir insanın Çin Halk Cumhuriyeti hakkında bir eleştirisi olsa bile, ve bu eleştirisinin doğruluğunun ispat edilmiş olduğunu farzetsek, o insan devrimci Çin Halk Cumhuriyeti ve karşı-devrimci Sovyetler Birliği için aynı yaklaşım kullanma malı ve onları bir küfeye koymamalıdır. Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti bir yanlışlık yapsa bile, ve bu yanlışlığı ispat edildiğini farzetsek bile, yine de bu yanlışlık karşı-devrimci safların değil, proletaryanın ve devrimci safların yaptıkları bir yanlıştır. Eğer dikkatlice bu ayrımı yapmazsak, oğ her hangi bir komünist, herhangi bir demokrat, herhangi bir yurtsever, herhangi bir siyasi örgüt, herhangi bir ~~komünist, herhangi bir~~ kitle örgütü ve her hangi bir ilerici örgüt bu noktayı anlayamazsa; dost ve düşmanı, devrim ve karşı-devrimi, halk ve halka-karşı olanı hiç bir zaman için ayırt edemez ve bilmeyerek yanlış bir tutuma sapar.

Bu bizim yukarıdaki dört soruya olan cevabımız ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin bugünkü dünya ile olan çeşitli ilişkilerinin bir tahlilidir. Bu problemin daha tartışılması gereken başka yönleri de vardır. Ancak bu bilginin ışığında ve ancak bu problemleri anlayarak bir insan Çin Halk Cumhuriyeti'nin dış siyaset mefhumunu ve manasını ve de bunun dünyü devrimi ile olan ilişkisini kavrayabilir.

Bu şüphe yok ki, yeni bir seri problemlerle ve yeni olaylarla karşıya kalan insanlardan bir çoğunun kafasında bir karışıklık husule gelmektedir. Evet, problemlerin ve olayların sebeplerini halkımızın anlamamış olması mümkündür ve kafalarında karışıklık olacaktır. Gerici hükümetler ve emperyalistler, Çin Halk Cumhuriyeti veya herhangi bir devrimci veya ilerici hükümetle olan ilişkilerinden, kafalarda karışıklık yaratmak ve karşı-devrimci siyaset ve propağanda yapmak için faydalanmaya çalışırlar. Ancak komünistler ve diğer yurtseverler için korkulacak hiç bir şey yoktur. Bu ilişkilerin sonucu ortaya çıkan her nevi karşı-devrimci propagandayı ve hükümetin devrimcilerin kafalarını karıştırmak için harcadığı bütün cabaları devrimciler paramparça edeceklerdir. Gericilerin tabiatları gereği her zaman gerçeği değiştirmek istedikleri her ülkenin gerçek devrimcileri bilirler. Fakat devrimciler, gericileri bir defa daha kitlelerin gözleri önüne sermek için gerçekleri seçip çıkaracakları ve bunları kitlelere açıklayacaklardır. "Gerçekleri i seçilene açıklamayı bırakmamızdan korkuyormuyuz?" (Lenin, aynı yer) Tabi ki hayır! Lenin'in bu sorusuna samimi ve yapıcı bir tavırla cevap veriyoruz ve gericilerin yalan ve karışıklık tuzaklarına hiç bir zaman düşmeyeceğiz. Bizim tutumumuz budur ve bütünlük gerçek devrimcilerin ve yurtseverlerin tutumu da bu olmalıdır.